

Maankäyttösektorin tieto-ohjelman yhteistyöryhmän kokous 19.11.2020 pöytäkirja

Paikka: Skype kello 13.30-16.00

Paikalla:

Puheenjohtaja **Niina Riissanen**, maa- ja metsätalousministeriö,
erityisasiantuntija **Riikka Knaapi**, maa- ja metsätalousministeriö (poissa 15.00-15.20),
erityisasiantuntija **Ari Mannonen**, maa- ja metsätalousministeriö,
erityisasiantuntija **Tuomo Kalliokoski**, ympäristöministeriö (paikalla 13:30-14:00),
varajäsen erityisasiantuntija **Juha Nurmi**, ympäristöministeriö,
tutkimusprofessori **Raisa Mäkipää**, Luonnonvarakeskus,
ryhmäpäällikkö **Kaisu Harju**, Suomen ympäristökeskus,
varajäsen erikoistutkija **Pekka Härmä**, Suomen ympäristökeskus,
johtava asiantuntija **Ulla Pyysalo**, Maanmittauslaitos,
ylitarkastaja **Juha Romula**, Keski-Suomen ELY-keskus,
varajäsen johtava asiantuntija **Soili Ingelin**, Pirkanmaan ELY-keskus,
metsätietoasiantuntija **Juha Inkilä**, Suomen metsäkeskus,
suunnittelupäällikkö **Kalle Eerikäinen**, Metsähallitus,
ryhmäpäällikkö **Matti Laatikainen**, Geologian tutkimuskeskus,
ympäristöjohtaja **Liisa Pietola** (poistui kello 15.40), Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto,
pysyvänä asiantuntijana neuvotteleva virkamies **Jaana Kaipainen**, maa- ja metsätalousministeriö

Kutsuttuna mukana **Anssi Hänninen** (YM), **Else Järvenpää** (Syke), **Kai Blauberg** (Suomen metsäkeskus)

sihteeri **Jaakko Nippala**, maa- ja metsätalousministeriö

1. Kokouksen avaus

Niina Riissanen avasi kokouksen. Todettiin, että YM:n varsinainen edustaja on erityisasiantuntija Tuomo Kalliokoski. Kalliokoski esittäytyi lyhyesti tieto-ohjelman yhteistyöryhmälle.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Nippala esitteli edellisen kokouksen pöytäkirjan. Hyväksyttiin kokouksen pöytäkirja.

3. Terminologian ja käsitteiden yhtenäistäminen maankäyttösektorilla.

a. Metsäalan sanastotyö, esimerkkinä maaperätieto

Kai Blauberg piti esityksen metsäalan sanastotyöstä. Metsäalan sanastotyössä hyödynnetään digi- ja väestötietoviraston yhteentoimivuusalustaa: <https://dvv.fi/yhteentoimivuusalusta>

Menetelmäkehikko on aihealueriippumaton ja hyödyttää kaikkia eri sektoreita. Suomen metsäkeskus tarjoutuu fasilitoimaan maankäyttösektorin sanastotyötä.

b. RYHTI-hanke, esimerkkinä semanttinen yhteen toimivuus

Anssi Hänninen YM:stä esitteli Ryhti –hankkeen. Tavoitteena on yhdenmukainen tieto, joka on käytettävissä rajapintojen kautta eri sovelluksille ja palveluille. Tiedon jakamisessa hyödynnetään

rakennetun ympäristön tietojärjestelmää (RYTJ). Ryhti –hankkeessa tuotetaan rakennetun ympäristön tietokomponenttikirjasto. Vuoden 2022 loppuun mennessä on valmista. Vuonna 2022 on alkamassa ilmastonmuutokseen ja sopeutumiseen liittyvä käsitettyö, jossa olisi hyvä olla maankäyttösektori mukana.

Keskustelu:

Juha Nurmi (YM) totesi, että MRL-uudistuksen HE-luonnos on tulossa kommenteille keväällä 2021 (lausuntokierros).

Esimerkkinä sanastotyöhön liittyvästä määrittelytarpeesta todettiin metsänhoitosuosituksissa akuuttina asiana ”ilmastokestävän metsänhoidon” määrittely. Toinen esimerkki on joutoalueen käsite, joka tulee uutena käsitteenä mukaan metsälliseen sanastoon ja aiheuttaa myös tarpeen muuttaa järjestelmiä maankäyttömuutostiedon hallintaan.

Tiedusteltiin kaavatiedon ja maankäytön muutoksen ajantasaisuudesta ja miten tiedot ovat toimijoiden saatavilla. Todettiin, että laaditaan asemakaavan- ja yleiskaavanmallit. Kun RYTJ-tietojärjestelmä saadaan toimimaan, niin saadaan tehtyä yhteen toimivia kaavoja. MRL:n muutos edellyttäisi uusien kaavojen tuomista tietojärjestelmän kautta saataville. Selvityksessä on, miten saadaan vanhat kaavat mukaan tietojärjestelmään. Mukaan myös avoimia aineistoja kaavojen laadintaan. Yhdistämällä erilaisia tietoja eri lähteistä saadaan synergiaetuja. Todettiin, että kun käytössä on yhteen toimivaa tietoa kaavapuolelta sekä maankäyttösektorilta, niin voidaan pureutua paremmin maankäyttöön.

Päätös:

Tarkastellaan yhteentoimivuusalustan hyödyntämistä osana maankäyttösektorin tieto-ohjelman sanastotyötä. Aloitetaan maaperätiedosta. **Pyydetään tieto-ohjelman yhteistyöryhmän jäseniä ilmoittamaan organisaatioistaan henkilöitä mukaan ryhmään** (tiedot voi toimittaa Riissanen tai Nippala).

Pidettiin lyhyt 5 minuutin tauko.

4. Tieto-ohjelman valmistelu:

a. Kuultiin tilannekatsaus tieto-ohjelman valmistelusta

Nippala esitteli toimenpide-ehdotukset, ja Knaapi esitteli peltolohkokohtaisen maaperätiedon hankintaan liittyvän hankekortin. Pidettiin hyvänä, että peltolohkokohtainen tiedon tuotanto etenee. Tietoa tarvitaan myös MaaTi – maaperätiedon kehittäminen hankkeen tueksi. Pidettiin hyvänä, että tieto-ohjelman toimenpiteisiin on otettu mukaan sopeutuminen ja riskit muuttuvassa ilmastossa. Korostettiin, että on ensisijaisen tärkeää pitää mukana peltolohkokohtaisten toimenpiteiden päästökertoimet (peittävyys/viljelykierto, muokkaus, sato).

b. Keskustelu toimenpiteistä ja jatko-evästys

Käytiin keskustelua tieto-ohjelman toimenpiteistä ja evästettiin tieto-ohjelman viimeistely. Todettiin, että maaperätiedon tuottamisen tulee olla prioriteettitasolla korkealla. MTK toi myös esille päästökertoimien määrittelyn eri viljelymenetelmillä, viljelykasveilla sekä maalajeilla ja korosti tämän olevan ehdottoman tärkeä ja priorisoitava asia. Pidettiin hyvänä rakennetta, jossa on viisi teemaa:

1. maaperätieto
2. maankäytön muutoksen seuranta,
3. biomassassa sitomassa hiiltä,

4. hiilimarkkinat,
5. sopeutuminen ja riskit muuttuvassa ilmastossa

Todettiin, että hiilimarkkinoihin liittyen on vielä paljon selvitystarpeita ja se priorisoitiin teemoista vähiten tärkeäksi tässä vaiheessa. Tärkeimpinä teemoina pidettiin maaperätiedon lisäksi biomassasitomassa hiiltä. Yleisesti ottaen kaikkia teemoja pidettiin kuitenkin tärkeinä ja edistämistä hyvänä. Jatkoevästyksenä todettiin, että lopulliseen tieto-ohjelmaan kirjataan yleiset kuvaukset jokaisesta teemasta eikä listata erillisiä hanke-esityksiä. Kuvausten pohjalta hankkeita voidaan hakea toteutettavaksi vuoden 2021 alkupuolella avautuvan hankehaun kautta.

Todettiin, että valmistellaan tieto-ohjelma yhteistyöryhmän osalta hyväksyttäväksi 17.12.2020 kokouksessa.

5. Syksyllä 2020 valmistelussa olevat hankkeet

a. Kuultiin väliaikatilanne ja käytiin evästyskeskustelu seuraavista hankkeista:

i. Maankäytön muutokset (Mammutti)

Else Järvenpää (SYKE) alusti lyhyesti hankkeen ja pyysi evästyksiä tieto-ohjelman yhteistyöryhmältä. Todettiin, että kuntapuolen mukaan saamiseksi kannattaa olla yhteydessä Kuntaliittoon (ympäristöpäällikkö Mira Riipinen ja kehittämispäällikkö Anne Jarva). Todettiin, että kv-velvoitteiden osalta maankäytön muutoksista raportoidaan aavikoitumissopimukselle. Se on virallinen raportointiorgaani, kun tarkastellaan SDG:n 15.1 tavoitetta. EEA:n maankäytön muutokset raportointiin linkki.

Liisa Pietola poistui kokouksesta 15.43.

ii. Maaperätiedon kehittäminen (MaaTi)

Todettiin, että hankesuunnitelmasta on aiemman evästyksen pohjalta järjestetty MMM virkamiesten ja hankkeen suunnittelijoiden kesken yhteinen palaveri. Lopullisesta kokonaisuudesta on päätetty jättää työpaketti 5. pois. Todettiin, että tietoa turvepelloilta tarvitaan kuitenkin myös MaaTi – hankkeen aineistojen validointiin, joten toivotaan, että peltolohkokohtainen hanke pääsee pian käyntiin ja voidaan tehdä yhteistyössä.

6. Seuraavat kokoukset:

- i. Torstaina 17.12.2020 kello 9:00-10:30

7. Kokouksen päättäminen:

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.00.